

УДК 620.1.631

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ

Сльцов С.С., магістр,

Болтянська Н.І., к.т.н.,

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь, Україна

Сільське господарство є донором для інших галузей економіки, джерелом поповнення національного доходу для вирішення нагальних завдань країни. Від стану і темпів розвитку сільського господарства багато в чому залежать основні народногосподарські пропорції, зростання економіки всієї країни. У цих умовах як не можна більш актуальним стає вивчення подальших тенденцій розвитку світового сільського господарства, в якому на сьогодні зайнята половина населення планети. Важливим інструментом підвищення конкурентоспроможності аграрного сектора економіки України є інноваційна модель розвитку. Підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва на сучасному етапі обумовлено в значній мірі широким впровадженням в практику вітчизняних і світових досягнень науково-технічного прогресу, стратегічна роль в якому належить інноваційної діяльності [1,2].

Результати впровадження інновацій відображаються в збільшенні обсягу продажів, зниженні собівартості продукції, зростанні фондоозброєності і продуктивності праці, підвищенні рентабельності роботи і інших виробничо-фінансових показників діяльності аграрних підприємств, а також соціально-економічного розвитку сільських територій. Сутність інноваційного розвитку різних галузей національного господарства не містить принципових відмінностей. Однак в агропромисловому комплексі та особливо в сільському господарстві характер і основні напрямки цього процесу істотно відрізняються [3,4].

До основних особливостей формування і розвитку інноваційного процесу в сільському господарстві відносяться наступні: значні відмінності регіонів країни за природно-кліматичними умовами і спеціалізації виробництва; різноманітність видів виробленої сільськогосподарської продукції, продуктів її переробки, істотна різниця в технології обробки продукції, утриманні та годівлі тварин; велика різниця в періодах виробництва окремих видів сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки; наявність великої різноманітності типів виробництва за різними організаційно-правовими формами і формами власності, розмірами, спеціалізації,

підпорядкованості, кооперації тощо.; велика залежність технологій виробництва в сільському господарстві від природно-кліматичних умов, дорожньо-транспортних мереж, віддаленості від постачальницьких центрів і ринків збуту продукції та інших факторів; відособленість сільськогосподарських товаровиробників, віддаленість від інформаційно-консультаційних служб і організацій, які виробляють науково-технічну продукцію; різний соціально-освітній рівень працівників сільського господарства; відсутність чіткого і науково-обґрунтованого організаційно-економічного механізму передачі досягнень науки сільськогосподарським товаровиробникам і як наслідок, істотне відставання галузі з освоєння інновацій у виробництві [5,6]. З впровадженням новацій у галузь види продукції, як правило, не змінюються, тільки набувають покращених властивостей. Інноваційну діяльність в сільському господарстві запропоновано розглядати на чотирьох етапах: розробка новацій, їх апробація і перевірка, відтворення новацій, а також впровадження їх у виробництво.

Слід зазначити, що в сільському господарстві розробка інновацій та їх впровадження пов'язано переважно з новими сортами рослин, виведенням нових порід тварин, нової техніки, новими ресурсозберігаючими технологіями, застосування яких в більшості випадків змінює характерні властивості сільськогосподарської продукції, що виробляється, але не призводять до появи нових видів продукції.

Основним продуцентом новацій для сільського господарства в даний час є мережа науково-дослідних інститутів УААН та Міністерства аграрної політики України. Найбільш поширеними новаціями є: нові сорти і гібриди рослин і породи тварин, штами мікроорганізмів, марки і модифікації сільськогосподарської техніки, технології, хімічні та біологічні препарати (вакцини), економічні розробки (документовані процедури, різні рекомендації і т.д.). Апробацію і перевірку отриманих зразків здійснюють наукові установи і спеціальні державні установи та організації. Відтворення новацій в сільському господарстві здійснюють насінневі господарства; племенні заводи (розведення чистих породних ліній тварин); машинобудівні підприємства (серійний випуск нової техніки); біологічні фабрики (випуск вакцин і т.д.). Впровадження розробок у виробництво, або перетворення новацій в інновації здійснюється з ініціативи суб'єктів підприємницької діяльності з метою досягнення комерційних вигод.

Сучасний стан наукового забезпечення інноваційного процесу сільськогосподарської науки дійшло до критичної межі: матеріально-технічна база науково-дослідних установ зношена, не вистачає приладів для досліджень, особливо найбільш наукомістких напрямків, зокрема, біотехнології. Внаслідок тривалості етапів розробки та апробації фундаментальних інновацій в сільському господарстві,

результати наукових досягнень в селекції сільськогосподарських культур дають максимальну віддачу через 15-20 років від початку фінансування кожного окремого напрямку наукової роботи, а в селекції порід тварин - 20-30 і більше років.

Впровадження і ринкове освоєння новацій стримується також рядом інших факторів, серед яких найважливішими є низька платоспроможність господарств і відсутність достовірної та повної інформації про новітні вітчизняні наукові розробки в галузі сільського господарства. Наукові дослідження вимагають щорічного масштабного фінансування і всебічної державної підтримки, оскільки від цього залежить науковий рівень і якість новацій, що надзвичайно важливо в умовах поширення на українському ринку науково-технічної продукції конкурентоспроможних іноземних техніки і технологій, які за своїми техніко-економічними параметрами не поступаються, а часом і перевершують вітчизняні аналоги. Особливо це стосується імпорту сільськогосподарської техніки, насіння іноземних сортів культур рослин і засобів захисту рослин. Фінансова підтримка інноваційної діяльності необхідна також на інших етапах інноваційного процесу, оскільки стимулювання впровадження повинна забезпечити попит на вітчизняні наукові розробки.

Список використаних джерел

1. Skliar R., Skliar O. Measures to improve energy efficiency of agricultural production. Abstracts of XIII International Scientific and Practical Conference. «Social function of science, teaching and learning». Bordeaux, France. 2020. Pp. 478-480.

2. Skliar R., Komar A. Definition of priority tasks for agricultural development. Multidisciplinary research: The XIV International scientific-practical conference. Bilbao, Spain 2020. Pp. 431-433.

3. Skliar R., Skliar O. Directions of increasing the efficiency of energy use in livestock. // Current issues of science and education. Abstracts of XIV International Scientific and Practical Conference. Rome, Italy 2021. Pp. 171-176.

4. Komar A.S. The influence of technological characteristics of the udder of cows on suitability for machine milking. Науковий вісник ТДАТУ. Мелітополь: ТДАТУ, 2021. Вип. 11, том 1.

5. Болтянська Н.І., Маніта І. Ю. Інноваційний розвиток техніки для молочного скотарства. Науковий вісник ТДАТУ. Мелітополь: ТДАТУ, 2020. Вип. 10, том 2. URL: <http://www.tsatu.edu.ua/tsst/wp-content/uploads/sites/6/naukovyj-visnyktdatu-2020-vypusk-10-tom-2.pdf>

6. Zhuravel D., Skliar O. Modeling the reliability of units and units of irrigation systems. // Multidisciplinary academic research. Abstracts of I International Scientific and Practical Conference. Amsterdam, Netherlands 2021. Pp. 83-86.